

Časopis pro pěstování matematiky a fyziky

Spolkový věstník

Časopis pro pěstování matematiky a fyziky, Vol. 63 (1934), No. 3, V49--V52

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/122151>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1934

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

SPOLKOVÝ VĚSTNÍK.

Program členských schůzí.

Na členských schůzích Jednoty budou přednášeti:

- V úterý dne 16. ledna 1934 F. BOUCHAL (Most): O měření mřížkových konstant krystalů pomocí různých vlnových délek a srovnání s dosavadními metodami.
- V úterý dne 23. ledna 1934 dr. L. RIEGER: O dvojím názoru na fyzikální děje (kauzálně-deterministickém v časoprostoru a kontingentním ve vlastním čase).
- V úterý dne 23. ledna 1934 dr. V. RYŠAVÝ: O přibližném počítání. (Na reálce v Praze XII.)

Matematické přednášky se konají v matematickém ústavu Karlovy university v Praze II, U Karlova 3, vždy v čtvrtek o 18. hodině. Další přihlášky přednášek matematických přijímá pořadatel matematické sekce vědecké rady JČMF, prof. dr. V. JARNÍK, matematický ústav, Praha II, U Karlova 3, telefon 33647.

Fyzikální přednášky se konají ve fyzikálním ústavu Karlovy university v Praze II, U Karlova 5, vždy v úterý o 18. hodině. Po přednáškách ukázky nových přístrojů fyzikálních. Další přihlášky přednášek fyzikálních přijímá pořadatel fyzikální sekce vědecké rady JČMF, prof. dr. V. DOLEJŠEK, spektroskopický ústav, Praha II, Preslova 1, telefon 37984.

Středoškolské přednášky se konají střídavě na pražských středních školách v úterý o 17. hodině. Přihlášky přednášek přijímají pořadatelé dr. F. VYČICHLO, prof. reálky v Praze X, a dr. A. WANGLER, prof. I. reál. gymn. v Praze XII.

Zápis o řádné valné schůzi JČMF

konané dne 7. prosince 1933 v posluchárně fyzikálního ústavu Karlovy university v Praze.

Předseda dr. BYDŽOVSKÝ zahajuje schůzi v 16^h 55^m za přítomnosti 38 členů. Omlouvají se prof. PETR, ŠALAMON a ZAVIŠKA. Přečten a schválen zápis o minulé valné schůzi.

Předseda vzpomíná zemřelých členů Jednoty: čestných členů E. D'OVIDIA, P. EHRENFESTA a P. PAINLEVÉ, zakládajícího člena J. KAVÁNA, skutečných členů F. BARTOŠE, V. FELIXE, H. FILIPA, B. KŘÍŽANOVÉ, F. STRERA, A. STÝBLA, V. TRUHLÁRE a V. ŽELINKY, kterýžto projev vyslechli přítomní stojíce.

Nato dleším pročitěným projevem vzpomíná zítřejšího dvacátého výročí úmrtí čestného člena Jednoty a vynikajícího fyzika českého, prof. dr. J. KOLÁČKA. Dlouhotrvající potlesk svědčil, že promluvil v souhlasu s přítomnými.

Ředitel dr. VALOUCH doplňuje tištěnou výroční zprávu některými poznámkami, zejména probírá závěrečné účty. Za kontrolující komisaře

navrhuje prof. ŠRŮTEK, aby bylo funkcionářům a výboru uděleno abso-
lutorium a poděkováno jim i personálu, což bylo schváleno jednomyslně.

Volby byly provedeny aklamací, proti níž nebylo námitek. Zvoleni
tudíž jednomyslně podle kandidátní listiny: předsedou ČERVENKA,
členy výboru (na 3 roky) JENIŠTA, MAŠEK, NACHTIKAL, PETÍRA,
PETR, POSEJPAL, ŽÁCEK, (na 1 rok) BYDŽOVSKÝ, WANGLER,
náhradníky LEHAR, TEPLÝ, VYČICHLO, HRDLIČKA, KREJČÍ,
PROCHÁZKA, kontrolujícími komisaři LENZ, ŠALAMON, ŠRŮTEK,
členy vědecké rady (matem. sekce) HEINRICH, SCHOENBAUM,
VOJTĚCH, (fys. sekce) DOLEJŠEK, FRIEDRICH, M. A. VALOUCH.

Předseda připomíná, že odstupující kontrolující komisař prof. VÁCLAV
HÜBNER (nar. 1856) zastával tuto funkci po 36 let. Členem Jednoty je
od r. 1873/4, tedy 60 let; od r. 1919 je členem zakládajícím. R. 1928 byl
poctěn nejvyšším uznáním, které Jednota může udělit, volbou za čestného
člena Jednoty za svo i činnost spolkovou a publikační. Navrhuje, aby byl
poslán prof. HÜBNEROVI písemný projev díky valné schůze, což bylo
schváleno potleskem.

Volný návrh předložil ing. E. KLIER, Plzeň: „Nechť Jednota
vyzve členy, kteří by chtěli čísti cizí časopisy a které. Podle počtu přihlá-
šených členů na určitý časopis stanovilo by se předplatné připadající na
každého zájemce. Jednota by tedy odebírala k tomu účelu určité časopisy
aspoň po 1 exempláři a dotyčný časopis by si abonenti v určitých intervalech
(snad ve 14 dnech) posílali mezi sebou podle plánu přilepeného na příslušném
čísle časopisu. Na konci roku buď by připadly časopisy knihovně nebo by
se mohly nabídnouti abonentům ke koupi za zcela levný peníz.“ Po debatě
nebyl návrh přijat pro závažné technické (doba cirkulace každého sešitu,
možnost ztráty a nesnadnost evidence, výše předplatného a pod.), ale usne-
seno, aby Jednota podporovala případnou soukromou akci tohoto druhu.
Podněty této věci se týkající buďtež zaslány kanceláři Jednoty.

Předseda končí valnou schůzi v 18h 40m.

Výbor JČMF pro správní rok 1933/34 se skládá z těchto členů:

Předseda: LADISLAV ČERVENKA, vládní rada v Praze (do konce r. 1936).

Mistopředseda: STANISLAV PETÍRA, vrchní školní rada v Praze (1936).

Ředitel: dr. MILOSLAV VALOUCH, sekční šéf v. v. v Praze (1935).

Pokladník: dr. FRANTIŠEK NUŠL, ředitel hvězdárny v Praze (1934).

Jednatel: dr. VÁCLAV POSEJPAL, profesor university Karlovy v Praze
(1936).

Knihovníci: dr. FRANTIŠEK ZÁVIŠKA, profesor university Karlovy
v Praze (1935);

dr. JAN BŘEZINA, profesor reál. gymnasia v Praze (1934);

dr. KAREL RYCHLÍK, profesor vys. učení techn. v Praze (1935);

dr. VIKTOR TRKAL, profesor university Karlovy v Praze (1934).

Účetní správce: dr. JOSEF ŠTĚPÁNEK, vrchní školní rada v Praze (1935).

Archivář: dr. MIKULÁŠ ŠMOK, ředitel realky v Praze (1935).

Zapísovatel: dr. ALOUIS WANGLER, profesor reál. gymnasia v Praze (1934).

Bez zvláštní funkce: dr. BOHUMIL BYDŽOVSKÝ, profesor university
Karlovy v Praze (1934);

dr. VÁCLAV HRUŠKA, profesor vys. učení techn. v Praze (1935);

dr. VOJTĚCH JARNÍK, profesor university Karlovy v Praze (1934);

OLDŘICH JENIŠTA, min. komisař MŠO v Praze (1936);

dr. MILOŠ KÖSSLER, profesor university Karlovy v Praze (1935);

ing. dr. RUDOLF KUKAČ, profesor vys. učení techn. v Praze (1934);

dr. BOHUSLAV MAŠEK, místopředseda st. hvězdárny v Praze (1936);

dr. FRANTIŠEK NACHTIKAL, prof. vys. učení techn. v Praze (1936);

dr. KAREL PETR, profesor university Karlovy v Praze (1936);
 dr. VLADIMÍR RYŠAVÝ, profesor reálky v Praze (1935);
 dr. AUGUST ŽÁČEK, profesor university Karlovy v Praze (1936);
 JOSEF ŽDÁREK, profesor st. průmyslové školy v Praze (1934).

Náhradníky (na rok 1933/34) jsou:

FRANTIŠEK LEHAR, profesor reál. gymnasia v Praze;
 dr. FRANTIŠEK VYČICHLO, profesor reálky v Praze;
 dr. JOSEF HRDLIČKA, docent vys. učení techn. v Praze;
 ZDENĚK KREJČÍ, posluchač university Karlovy v Praze;
 FRANTIŠEK PROCHÁZKA, posluchač vys. učení techn. v Praze.

Kontrolujícími komisari (na rok 1933/34) jsou:

dr. VÁCLAV LENZ, profesor vys. učení techn. v Praze;
 dr. BEDŘICH ŠALAMON, profesor university Karlovy v Praze;
 JAN ŠRÚTEK, profesor reál. gymnasia v. v. v Praze.

Vědecká rada. Členové sekce matematické (do konce r. 1936):

dr. VLADIMÍR HEINRICH, profesor university Karlovy v Praze;
 dr. EMIL SCHOENBAUM, profesor university Karlovy v Praze;
 dr. JAN VOJTĚCH, profesor vys. učení technického v Praze;
 dr. VOJTĚCH JARNÍK jakožto delegát výboru.

Členové sekce fyzikální (do konce r. 1936):

dr. VÁCLAV DOLEJŠEK, profesor university Karlovy v Praze;
 JAROSLAV FRIEDRICH, profesor reálky v. v. v Praze;
 dr. MILOSLAV A. VALOUCH, docent vys. učení techn. v Praze;
 dr. FRANTIŠEK NACHTIKAL jakožto delegát výboru.

Zprávy z členských schůzí.

První členská schůze středošolská se konala dne 5. prosince 1933 za přítomnosti 31 osob. Prof. dr. A. WANGLER předvedl pokusy demonstující elektrické kmity na nejnovější aparatuře Kmentové a nový model oscilografu. Po přednášce se rozvinula diskuse jak o přednášce samé, tak i o programu těchto schůzí, jež byly souhlasně vítány. Pro příští schůze připravuje dr. V. RYŠAVÝ referát o přibližném počítání a referát o nových německých učebnicích fyziky, dr. A. ŽÁČEK ukázkou pokusů s vlnami na drátech a řed. J. PITHARDT o vyučování deskriptivní geometrii, zejména ve IV. třídě. Bylo by si přáti, aby zájem projevený o první schůzi neochabl, naopak aby účast byla ještě větší. Zejména však záleží na tom, aby účastníci se neomezili na pouhé vyslechnutí referátů, ale hojně se zúčastnili diskuse a ochotně seznámili také ostatní kolegy se svými zkušenostmi. Ježto schůze budou konány střídavě na jednotlivých ústavech pražských, budou mít kolegové příležitost navzájem poznati zařízení a sbírky fyzikální těchto ústavů. V ustavující schůzi komise byl zvolen předsedou dr. J. BŘEZINA, pořadatelé dr. F. VYČICHLO a dr. A. WANGLER; členem komise je též F. BOČEK.

Fyzikální sekce vědecké rady pořádala tyto schůze:

Dne 7. a 14. listopadu 1933 přednášel prof. dr. JAROSLAV HEY-ROVSKÝ: Referát o zájezdu do Spoj. států severoamerických a o sjezdu fyzikálně-chemickém v Paříži. Referát bude uveřejněn v tomto ročníku *Rozhledů matem.-přírod.*

Dne 14. listopadu 1933 přednášela dr. ADÉLA NĚMEJCOVÁ: O inverním efektu na fotografické desce vzniklém současným působením dvou různých druhů záření.

V přednášce byly úvodem zrekapitulovány výsledky, které přednášející obdržela při studiu otázky odchylného působení X-paprsků a katodových paprsků na fotografickou desku (viz Časopis, roč. 61, str. 161—170). Zejména bylo poukázáno na to, že inverzní zjev (zmenšení hustoty černání fotografické desky) vyvolaný kombinovaným působením X-paprsků a katodových paprsků na fotografickou desku není podstatně podmíněn (na rozdíl od ostatních inverzních zjevů známých až dosud z literatury) pořadím, ve kterém obě záření na desku působí. Tato nezávislost na pořadí dávala tušit, že existuje inverse také při současném působení dvou různých druhů energie na emulsi fotografické desky. Tím byla přednášející vedena ke studiu současných účinků dvou různých druhů energie. Z důvodů experimentálních nebyl však studován účinek vyvolaný na fotografické desce současným působením X-paprsků a katodových paprsků (který dával největší naději na příznivý výsledek), nýbrž současný účinek X-paprsků a bílého světla, resp. X-paprsků a tepla. Ačkoli při následném působení jest u těchto kombinací inverse podmíněna určitým pořadím, podařilo se v obou případech zjistiti inverzi, a že jest u porovnání s inverzí vyvolanou následným působením vždy menší. Inverze vyvolaná současným působením dvou různých druhů energie prokazuje bezpečně, že dvě záření, jichž účinek je kvalitativně stejný (černání fotografické desky) nemusí se ve svých účincích vždy zesilovati, nýbrž mohou se někdy naopak částečně rušiti.

Matematicko-fyzikální kroužek v Bratislavě pořádal dne 26. října 1933 přednášku prof. dr. J. BUCHTALY: Vyšetřování pohonných látek mikrodynamometrem, dne 1. prosince 1933 přednášku prof. J. VANOVIČA: Definícia hmoty.

Ostatní zprávy.

Schůze výboru konaná dne 7. prosince 1933. Výbor se ustavil, jak je shora uvedeno. — Referováno o první členské schůzi středoškolské; do komise zvolen místo prof. Friedricha prof. Boček. — Hvězdářská ročenka 1934 jest vytištěna. — Kaucého Úvod do počtu pravděpodobnosti je celý zlomen a vykorigován. — Prof. Čech oznamuje podrobný obsah chystané své knihy Teorie bodových množství. — Autoři Fysiky pro vyšší třídy střed. škol přibrali si za spolupracovníka prof. Wanglera. — Nová zásoba Petřirovy-Šmokovy Fysiky pro nižší školy střed. je již na skladě. — K návrhu prof. Dolejška usneseno zaujmouti příznivé stanovisko k projektovanému sjezdu slovanských fysiků. — Vzata na vědomí, že přednášky prof. Hahna a doc. Knastra budou konány počátkem r. 1934.

Petřira-Šmck, Fysika pro nižší třídy škol středních, 7. vydání upravené podle nových učebních osnov z r. 1933, ppl. Kč 28,60, jest opět na skladě. Račte si vyžádati volné výtisky, pokud Vám nebyly již zaslány, a laskavě upozorniti žactvo, že knihu lze u knihkupeců obdržeti.

Červenka, Aritmetika pro III. třídu středních škol, 7. vydání, upravené podle osnov z r. 1933, ppl. Kč 10,—, bylo schváleno vnesením MŠO ze dne 18. října 1933, čís. 119072-II/1, a jest již na skladě. Zaslali jsme ukázkové výtisky ředitelstvím všech českých středních škol a prosíme pp. kolegy, aby si podle potřeby vyžádali volné výtisky. Račte také žáky upozorniti, že učebnice je na skladě. — Její převod do slovenštiny se sází.